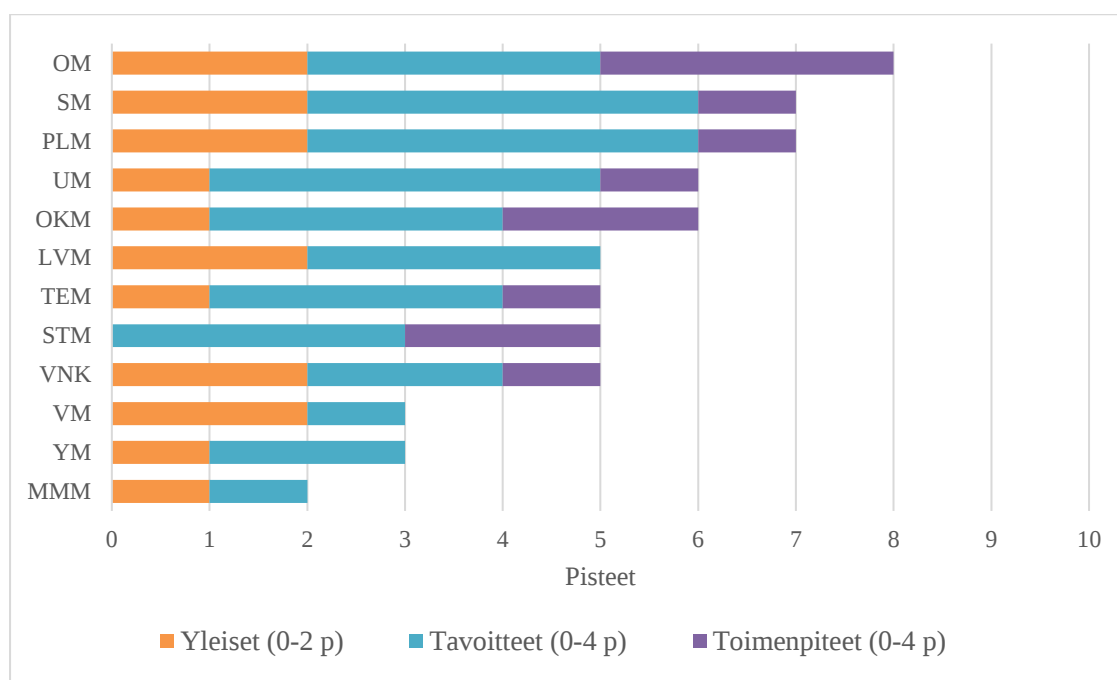

Tasa-arvoyhteenvedot ehdotuksessa talousarvioesitykseksi 2018

Sosiaali- ja terveysministeriö on vuosittain arvioinut ministeriöiden tasa-arvoyhteenvetoja talousarvioehdotuksissa. Valtiovarainministeriön vuoden 2018 ehdotukselle talousarvioesitykseksi on tehty kokonaistarkastelu pääluokkakohdittain. Tarkastelu osoittaa, että kaikki ministeriöt ovat tehneet vähintään yhteenvetotarkastelun. Useimmat ministeriöt ovat kirjanneet ainakin yhden sukupuolten väliseen tasa-arvoon liittyvän tavoitteen. Lisäksi hieman alle puolet ministeriöistä on nostonut esiin vähintään yhden toimenpiteen valtavirtaistamisen tai sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Yksittäisten määrärahojen kohdentumista sukupuolen mukaan tai tasa-arvon edistämiseksi on eritelty puolet ministeriöistä.

Verrattuna vuonna 2017 tehtyyn vastaavaan tarkasteluun tämän tarkastelun tulokset ovat samankaltaiset. Suuri osa pisteistä tulee yhteenvedosta, henkilöstöpolitiikan tarkastelusta, maininnoista ja tavoitteista. Yhteenvedosta ja henkilöstöpolitiikasta saadut pisteet ovat pysyneet samoina kuin viime vuonna. Monilla ministeriöillä yhteenveto-osuus on sama kuin viime vuonna tai siihen on tehty pieniä muutoksia. Konkreettisten toimenpiteiden ja määrärahojen osuus pisteistä on edelleen muita osuuksia pienempi.

Kuvio 1. Vuoden 2018 ehdotuksen talousarvioesitykseksi sukupuolinäkökulmasta saadut pisteet ministeriöittäin

Taulukko 1. Vuoden 2018 ehdotuksen talousarvioesitykseksi sukupuolinäkökulmasta saadut pisteet ministeriöittäin

Ministeriö	Yleiset (0-2 p)	Tavoitteet (0-4 p)	Toimenpiteet (0-4 p)	Yhteensä (0-10 p)
OM	2	3	3	8
SM	2	4	1	7
PLM	2	4	1	7
UM	1	4	1	6
OKM	1	3	2	6
LVM	2	3	0	5
TEM	1	3	1	5
STM	0	3	2	5
VNK	2	2	1	5
VM	2	1	0	3
YM	1	2	0	3
MMM	1	1	0	2

TARKASTELU PÄÄLUOKITTAIN

Tarkempi pisteiden erittely hallinnonaloittain on alla. Luku- ja momenttiperusteluja on eritelty siltä osin kuin se on sukupuolinäkökulmasta relevanttia. Jos jokin toimenpide tai tavoite on mainittu pääluokkaperusteluihin nostetussa yhteenvedossa, luku- ja momenttiperusteluissa vastaan tulevaa samaa toimenpidettä tai tavoitetta ei pisteytetä uudestaan.

23. Valtioneuvoston kanslia

- 01. Hallinto
- 10. Omistajaohjaus
- 20. Poliittisen toiminnan avustaminen
- 30. Oikeuskanslerinvirasto
- 90. Muut menot

Valtioneuvoston kanslia			
1) Yleiset:	<i>0-2 p</i>	2) Tavoitteet:	<i>0-4 p</i>
Yhteenvedo:	1	Maininnat:	0
Henkilöstö:	1	Tavoitteet:	2
		Maininnat ja tavoitteet:	0
			Yht. 5

Yleisosa:

(Valtioneuvoston kanslian toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet

— Kasvatetaan omistaja-arvoa pitkäjänteisesti ja käytetään arvonnousua yhteiskunnan kannalta tärkeän yritystoiminnan synnyttämiseksi. Huolehditaan, että valtion omistamat yhtiöt ovat edelläkävijöitä yritysvaltuutuksissa sekä **varmistetaan molempien sukupuolien vähintään 40 prosentin edustus määräysvalta-yhtiöiden hallituksissa (TAVOITE)**

Talousarvioesitykseen liittyvät tasa-arvovaikutukset

Valtioneuvoston kanslian omassa toiminnassa ja johtamisessa korostetaan toimintatapoja, jotka tukevat yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Valtion omistajaohjauksessa täysin valtio-omisteisten yhtiöiden hallitusvalinnoissa otetaan huomioon tasa-arvonäkökohdat siten, että kummankin sukupuolen osuus hallituksen jäsenistä on vähintään 40 prosenttia. Pääluokan määrärahoilla ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia sukupuolten väliseen tasa-arvoon.

Yleiset:

- *Yhteenveto 1p (tosin otsikossa puhutaan yleisesti tasa-arvosta)*
- *Henkilöstö 1 p*

Tavoitteet:

- *Tavoite 2 p*

20. Poliittisen toiminnan avustaminen

50. Puoluetoinnin tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 29 635 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puoluelain (10/1969) 9 §:n sekä puolueiden toiminnan tukemiseen myönnettävistä avustuksista annetun asetuksen (27/1973) 1 §:n mukaisesti avustuksiin eduskunnassa edustettuina oleville puolueille niiden säännöissä ja yleisohjelmissa määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen. Määrärahasta 29 486 825 euroa on tarkoitettu käytettäväksi puolueiden poliittisen toiminnan tukemiseen sekä puolueiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen. **Tästä 5 prosenttia on tarkoitettu puolueille naisten poliittiseen toimintaan (MÄÄRÄRAHA)** sekä samoin 5 prosenttia puolueille niiden piirijärjestöjen toimintaan samojen perusteiden mukaisesti kuin edellä mainitut avustukset. Määrärahasta saa käyttää 148 175 euroa avustuksena Ahvenanmaan maakuntahallitukselle poliittisen toiminnan ja tiedotustoiminnan tukemiseen Ahvenanmaan maakunnassa.

Toimenpiteet:

- *Määräraha 1 p*

24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala

- 01. Ulkoasiainhallinto
- 10. Kriisinhallinta
- 30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö
- 90. Ulkoasianministeriön hallinnonalan muut menot

Ulkoasianministeriö			
1) Yleiset: 0-2 p	2) Tavoitteet: 0-4 p	3) Toimenpiteet: 0-4 p	
Yhteenveto: 1	Maininnat: 0	Toimenpide: 0	
Henkilöstö: 0	Tavoitteet: 0	Määräraha: 1	
	Maininnat ja tavoitteet: 4		
		Yht.	6

Yleisosa

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Ulkoasiainministeriön hallinnonalan linjausten mukaisesti periaatteena on tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen ministeriön kaikessa toiminnassa. Ministeriö on vahvistanut tätä koskevan toiminnallisen tasa-arvon linjauksen. Tavoitteena (**TAVOITE**) on säilyttää naisten osuus johdosta ja asiantuntijatehtävistä saavutetulla hyvällä tasolla.

Kehityspolitiikassa naisten ja tyttöjen oikeuksien ja aseman vahvistuminen on yksi Suomen painopistealue ja sukupuolten välistä tasa-arvon toteutumista edistetään läpi kaiken toiminnan (**MAININTA**). Tavoitteena on vuoden 2018 aikana edelleen kasvattaa sukupuolten välistä tasa-arvoa edistävän kehitysyhteistyön osuutta (**TAVOITE**). YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 "Naiset, rauha ja turvallisuus" kansallisen toimintaohjelman toimeenpanossa kiinnitetään huomiota naisten aseman vahvistamiseen ja osallistumiseen konfliktien ehkäisyyn, ratkaisemiseen ja rauhanrakentamiseen (**MAININTA**).

Yleiset:

- Yhteenveto 1 p
- Henkilöstö 0 p

Tavoitteet:

- Maininnat ja tavoitteet: Kaksi mainintaa + kolme tavoitetta 4 p

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Kehitysyhteistyössä panostetaan valtioneuvoston selonteossa (VNS 1/2016 vp) valittuihin painopistealueisiin, jotka edistävät useita Agenda 2030:n tavoitteita:

— **naisten ja tyttöjen oikeudet ja aseman vahvistuminen. Tyttöjen ja naisten oikeudet ovat Suomen kehityspolitiikan tärkein painopiste.** Tämä näkyy muun muassa Suomen YK- ja kansalaisjärjestöjen rahoituksessa ja maaohjelmissa

Otettu huomioon tavoitteiden pisteytyksessä.

Kehitysyhteistyölle annettujen tavoitteiden mukaiset tunnusluvut (**MÄÄRÄRAHA**)

	2016 toteutuma	2017 ennakoitu	2018 tavoite
Sukupuolten välistä tasa-arvoa edistävän kehitysyhteistyön osuus (%)	32	32	35

(Taulukon osa)

Toimenpiteet:

- Määräraha 1 p

Lisäksi

01 Ulkoasiainhallinto

Henkilöstötilastoja on eritelty sukupuolittain: naisten osuus johdosta ja asiantuntijatehtävistä.

25. Oikeusministeriön hallinnonala

- 01. Ministeriö ja hallinto
- 10. Tuomioistuimet ja oikeusapu
- 20. Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta
- 30. Syyttäjät
- 40. Rangaistusten täytäntöönpano
- 50. Vaalimenot

Oikeusministeriö			
1) Yleiset: 0-2 p	2) Tavoitteet: 0-4 p	3) Toimenpiteet: 0-4 p	
Yhteenveto: 1	Maininnat: 0	Toimenpide: 2	
Henkilöstö: 1	Tavoitteet: 0	Määräraha: 1	
	Maininnat ja tavoitteet: 3		
		Yht.	8

Yleisosa

Vaikutukset sukupuolten väliseen tasa-arvoon

Oikeusministeriö on tehnyt tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman vuosille 2016—2019. Suunnitelma sisältää 30 tavoitetta ja niihin liittyviä toimenpiteitä toteutetaan. Oikeusministeriö on toteuttanut tasa-arvolain edellyttämän palkkakartoituksen ja arviointiryhmä seuraa henkilökohtaisten palkkaosien kehitystä sukupuolinäkökulmasta (**HLÖSTÖ**). Säädosvalmistelijoille tarjotaan koulutusta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutusten arvioinnista lainsäädäntöhankkeissa (**TOIMENPIDE**).

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on osa hallinnonalan tulosohejausta (**MAININTA**). Hallinnonalan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelulla lisätään sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä henkilöstöpolitiikan että viranomaistoiminnan näkökulmista. Oikeusministeriö teettää selvityksen viranomaisten yhdenvertaisuussuunnittelusta, jonka yhteydessä kartoitetaan myös hallinnonalan suunnitelmien sisältöä (**TOIMENPIDE**).

Rikosseuraamuslaitoksessa otetaan huomioon naisvankien toiminnalliset tarpeet ja kehitetään nais erityistä toimintaa, kuten naisille suunnattua ohjelmatoimintaa ja perhetyötä. Naisvankien suunnitelmallista vapauttamista avolaitosten ja valvotun koevapauden kautta edistetään (**TOIMENPIDE**). Osana Rikosseuraamuslaitoksen toimitilarakenteen kehittämistä tavoitteena on käynnistää Hämeenlinnan vankilan peruskorjaushanke, jonka myötä Hämeenlinnan vankilasta tulisi jatkossa kokonaan naisvankien tarpeet huomioon ottava suljettu vankila (**TAVOITE**).

Yleiset:

- Yhteenveto 1 p
- Henkilöstö 1 p

Tavoitteet:

- Maininnat ja tavoitteet: Yksi maininta + yksi tavoite 3 p

Toimenpiteet:

- Kolme toimenpidettä 2 p

01. Ministeriö ja hallinto:

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) lapsiasiavaltuutetun toimiston, **tasa-arvovaltuutetun toimiston**, (**MÄÄRÄRAHA**) yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston, tietosuojavaltuutetun toimiston, onnettomuustutkintakeskuksen, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan, tietosuojalautakunnan sekä Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimivan Euroopan Kriminaalipolitiikan instituutin toimintamenojen maksamiseen
- 2) Euroopan Kriminaalipolitiikan instituutin jakamien apurahojen maksamiseen.

Tasa-arvovaltuutettu valvoo naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) noudattamista ja edistää aloitteiden, neuvojen ja ohjeiden avulla lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvovaltuutettu antaa tietoja tasa-arvolaista ja sen soveltamisesta sekä seuraa naisten ja miesten tasa-arvon toteutumista yhteiskuntaelämän eri aloilla. Tasa-arvovaltuutettu antaa ohjeita ja neuvontaa sukupuolen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella syrjintää epäilevälle, selvittää

syRJintäkieltojen rikkomistapauksia ja pyrkii lisäämään tietoisuutta tasa-arvolakiin liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista. Tasa-arvovaltuutettu toimii niin, että yhteiskunnassa, työpaikoilla ja oppilaitoksissa edistetään sukupuolten välistä tasa-arvoa tasa-arvolaissa tarkoitettulla tavalla.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Lapsiasiavaltuutetun toiminta	597
Tasa-arvovaltuutetun toiminta	955
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toiminta	1 437
Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta	195
Lapsiasianeuvottelukunta	20
TietosuojaValtuutetun toiminta	1 848
Tietosuojalautakunta	15
Onnettomuustutkintakeskus	1 491
Kriminaalipolitiikan instituutti	505
Palvelukeskusten maksut	223
Yhteensä	7 286

Toimenpiteet:

- Määräraha 1 p

26. Sisäasiainministeriön hallinnonala

- 01. Hallinto
- 10. Poliisitoimi
- 20. Rajavartiolaitos
- 30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta
- 40. Maahanmuutto

Sisäasiainministeriö			
1) Yleiset:	0-2 p	2) Tavoitteet:	0-4 p
Yhteenveto:	1	Maininnat:	0
Henkilöstö:	1	Tavoitteet:	0
		Maininnat ja tavoitteet:	4
			Yht.
			7

Yleisosa

Tasa-arvovaikutukset

Henkilöstön yhdenvertainen kohtelu on osa hyvää henkilöstöpolitiikkaa ja liittyy kaikkeen työnantajatoimintaan. **(HLÖSTÖ)** Sisäministeriön hallinnonalalla noudatetaan hallituksen tasa-arvo-ohjelmaa sekä sisäasiainhallinnon yleisiä linjauksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevien tavoitteiden toteutumista seurataan osana toiminnan ja talouden suunnittelua ja seuranta **(MAININTA)**. Seuranta koordinoi sisäministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden koordinaatioryhmä.

Ministeriössä sukupuolinäkökulma otetaan huomioon kaikessa toiminnassa. Naisten ja miesten välistä tasa-arvoa edistetään tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luodaan ja vakiinnutetaan sellaiset toimintatavat, joilla varmistetaan tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. **(MAININTA)** Ministeriön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on päivitetty vuosille 2017—2019 ja sen tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain. Hallituksen tasa-arvo-ohjelman mukaisesti ministeriön politiikka-alan keskeiset tasa-arvoaasteet selvitetään hallituskauden loppuun mennessä **(TOIMENPIDE)**.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tavoitteellinen ja suunnitelmallinen edistäminen ja valvominen kuuluvat kaikille poliisiorganisaation jäsenille **(MAININTA)**. Poliisihallinnossa naiset työskentelevät pääosin toimisto- ja lupahallinnon tehtävissä ja naisten osuus poliisimiehistä on verrattain pieni, joskin naisten määrä poliisiviroissa on kasvanut tasaisesti vuosi vuodelta. Sukupuolten välistä tasa-arvoa pyritään edistämään tulosohtauksen sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien avulla **(TAVOITE)**. Suunnittelu onkin keskeisin tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen väline.

Uusi poliisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuosille 2017—2019 julkaistaan vuoden 2017 aikana. Suunnitelman tavoitteina ovat mm. tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusajattelun vahvistaminen, edistäminen ja seuranta sekä monimuotoinen rekrytointi ja tasavertainen mahdollisuus urakehitykseen **(MAININTA)**. Lisäksi poliisin työikäohjelmaa toteutettaessa huomioidaan myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksiä. Suojelupoliisin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään vuonna 2017 ja henkilöstölle suunnattu tasa-arvokysely on valmistelussa. Uuden henkilöstöstrategian yhtenä osa-alueena ovat tasa-arvoasiat **(HLÖSTÖ)**.

Rajavartiolaitos viranomaisena ja työnantajana kohtelee kaikkia ihmisiä tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti **(MAININTA)**. Yhdenvertaisuuden toteutuminen liittyy erityisesti rajanylitysliikenteessä kohdattavien ihmisten kohteluun. Rajavartiomiesten koulutuksessa eri etnistä alkuperää olevien ja eri kulttuureista tulevien henkilöiden kohtaamiseen yhdenvertaisina kiinnitetään erityistä huomiota. Rajavartiolaitoksen henkilöstöstä 86 % työskentelee sotilasviroissa ja naisten osuus sotilasviroissa on 5 % (2017). Naisten määrää pyritään edelleen lisäämään erityisesti rajavartijarekrytoinnissa positiivisen erityiskohtelun keinoin **(TAVOITE)**. Rajavartiolaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on päivitetty vuosiksi 2017—2018.

Pelastusopistolla on yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma sekä oppilaitoksen toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma, jossa pääpainopistealueena on opiskelijoiden tasa-arvoiseen kohteluun liittyvät asiat. Molempia suunnitelmia päivitetään ja ajantasaistetaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa. Tasa-

arvo ja yhdenvertaisuus otetaan huomioon kaikessa toiminnassa ja aiheesta järjestetään tiedotus- ja koulutustilaisuuksia sekä henkilöstölle että opiskelijoille. Opiskelijoiden osalta yhteistyötä tehdään oppilasyhdistyksen kanssa. Tasa-arvosuunnitelmien päivitystarpeita tarkastellaan vuoden 2017 aikana. Työssä apuna käytetään henkilöstölle ja opiskelijoille suunnattua tasa-arvon toteutumista käsittelevää kyselyä. (HLÖSTÖ)

Hätäkeskuslaitoksessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma sisällytetään jatkossa viraston henkilöstösuunnitelmaan (HLÖSTÖ). Operatiivisessa koulutuksessa sekä rekrytoinnissa toimitaan sukupuolineutraalisti ja henkilöstön sukupuolijakauman kehitystä seurataan. Hätäkeskuslaitoksen sukupuolijakauma on viime vuodet pysynyt lähes samana. Henkilöstöstä noin 60 % on naisia ja 40 % miehiä. Hätäkeskuslaitoksen henkilöstölle tehdään vuosittain henkilöstökysely VMBaro, joka sisältää tasa-arvoon ja syrjimättömyyteen liittyviä kysymyksiä. Kyselyyn saatujen vastausten perusteella ei ole ilmennyt sukupuolten välisen tasa-arvon osalta erityisiä kehittämiskohteita. Mikäli virastossa ilmenee ongelmia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksissä, asiaan puututaan ja ryhdytään toimenpiteisiin tilanteen parantamiseksi.

Maahanmuuttoviraston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilannetta seurataan VMBaro työtyytyväisyyskyselyn ja palkkakartoituksen avulla sekä tarkastelemalla naisten ja miesten sijoittumista eri tehtäviin ja vaativuusluokkiin (HLÖSTÖ). Maahanmuuttoviraston työsuojelutoimikunta seuraa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista. Maahanmuuttoviraston ja vastaanottokeskusten yhteinen suunnitelma valmistui kesäkuussa 2016. Painopisteinä suunnitelmassa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi ovat mm. palkkauksen oikeudenmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden parantaminen, henkilöstön uralla etenemisen ja kouluttautumismahdollisuuksien tasapuolinen tukeminen sekä häirinnän nollatoleranssin korostaminen.

Turvapaikanhakijat tilastoidaan sukupuolen perusteella. Vuonna 2016 turvapaikanhakijoista miehiä oli noin 62 % (kaikkiaan 5 957 hakijasta 3 698 oli miehiä). Vastaanoton kustannukset hakijoiden sukupuolijakaumasta johtuen kohdentuvat enemmän miehiin kuin naisiin. Vastaanottokeskukset huomioivat kuitenkin tasa-arvon toteutumisen myös vastaanottopalveluissa. Vastaanottokeskusten tulee laatia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jossa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista pohditaan myös asiakkaiden näkökulmasta. Lisäksi naiset ja lapset huomioidaan vastaanottopalveluita kohdennettaessa mahdollisena haavoittuvassa asemassa olevana ryhmänä (MAININTA).

Yleiset:

- *Yhteenveto 1 p (tosin otsikossa puhutaan yleisesti tasa-arvosta)*
- *Henkilöstö 1 p*

Tavoitteet:

- *Maininnat ja tavoitteet: kolme tavoitetta + kuusi mainintaa 4 p*

Toimenpiteet:

- *Yksi toimenpide 1 p*

01. Hallinto

04. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 439 000 euroa.

Selvitysosa: Pelastusopiston yhteydessä toimiva Kriisinhallintakeskus vastaa sisäministeriön ohjauksessa kokonaisvaltaisesti siviilikriisinhallinnan operatiivisesta toiminnasta: koulutuksesta, rekrytoinnista, tutkimus- ja kehittämistoiminnasta, materiaali- ja logistiikkavalmiuksista sekä vaadittavasta tilannekuvasta. Siviilikriisinhallintatoimintaan ulkomailla osallistuvien henkilöiden aiheuttamat menot maksetaan momentilta 24.10.21.

Sisäministeriö asettaa toiminnalle seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2018:

- Siviilikriisinhallinnan tehtäviä vahvistetaan kokonaisvaltaisessa kriisinhallinnassa
- Kriisinhallintakeskus kouluttaa Suomen osallistumistasoa vastaavan määrän siviiliasiantuntijoita lähetettäväksi siviilikriisinhallintatehtäviin
- Kriisinhallintakeskus lähettää vuositasolla asiantuntijoita siviilikriisinhallintatehtäviin valtioneuvoston linjausten mukaisesti

— **Naisten osuus lähetettävistä asiantuntijoista pysyy edelleen Euroopan unionin jäsenvaltioiden keskitasoa korkeammalla (TAVOITE)**

— Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksien toiminta on suunnitelmallista ja kustannustehokasta kohdistuen perustehtäviin.

Toiminnan tunnuslukuja

	2016 toteutuma	2017 arvio	2018 tavoite
Siviilikriisinhallintakoulutettavapäivät	1 246	1 400	1 400
Koulutettavapäivän hinta	383	375	375
Hyväksytyt/ehdolle asetetut asiantuntijat	0,4	0,3	0,3
Naisten osuus skh-tehtävissä	0,4	0,4	0,4

➤ *Otettu huomioon tavoitteiden pisteytyksessä.*

Lisäksi

Poliisitoimi:

Eritelty naisten osuus henkilöstöstä

27. Puolustusministeriön hallinnonala

- 01. Puolustuspolitiikka ja hallinto
- 10. Sotilaallinen maanpuolustus
- 30. Sotilaallinen kriisinhallinta

Puolustusministeriö			
1) Yleiset:	0-2 p	2) Tavoitteet:	0-4 p
Yhteenveto:	1	Maininnat:	0
Henkilöstö:	1	Tavoitteet:	0
		Maininnat ja tavoitteet:	4
			Yht.
			7

Yleisosa

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Puolustusministeriön hallinnonalalla sitoudutaan edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikessa päätöksenteossa huomioiden hallinnonalan erityispiirteet sekä varusmieskoulutuksen osalta lisääntyvä maahanmuutto. (MAININTA) Tarkoituksena on jatkaa sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista lainsäädäntötyössä ja hankkeissa sekä toiminnan ja talouden ohjauksessa.

Kirjanpitoyksiköissä ylläpidetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia. Tavoitteena on edistää tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen työympäristön ja johtamisen kehittymistä korjaamalla tai poistamalla epätasa-arvoon tai syrjintään johtavia toimintatapoja (TAVOITE). Toiminnassa seurattavia kohteita eri työntekijä- ja ikäryhmät huomioiden ovat muun muassa palkkaus, urasuunnittelu, koulutus, poissaolot, työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen, työpaikkakiusaaminen sekä häirintä ja syrjintä eri muodoissa. Toteutumista seurataan henkilöstön työilmapiiri- ja asevelvollisten loppukyselyillä. Naisten hakeutumista sotilastehtäviin ja vapaaehtoiseen asepalvelukseen edistetään. (TOIMENPIDE x2)

Puolustushallinto toteuttaa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 ”Naiset, rauha ja turvallisuus” ja sitä tukevan kansallisen toimintaohjelman periaatteita kaikissa sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa. Tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmat sisällytetään sotilaalliseen kriisinhallintatoimintaan jo koulutusvaiheessa (MAININTA). Tavoitteena on, että naisten osuus kriisinhallintahenkilöstöstä on vähintään 7 % ja gender-neuvonantajien sekä -yhdyshenkilöiden määrää lisätään. (TAVOITE x2) Puolustushallinto on mukana NORDEFCO-yhteistyössä kehittämässä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää kriisinhallintatoimintaa.

Yleiset:

- Yhteenveto 1 p
- Henkilöstö 1 p

Tavoitteet:

- Maininnat ja tavoitteet: Kolme tavoitetta + kaksi mainintaa 4 p

Toimenpiteet:

- Kaksi toimenpidettä 1 p

10. Sotilaallinen maanpuolustus

Henkisten voimavarojen hallinta

Asevelvollisuus

- Sodan ajan joukkojen kokonaisvahvuutta kasvatetaan siten, että kokonaisvahvuus on 280 000
- Naisten asepalveluksen kehittämistä jatketaan
- Naisten hakeutumista kriisinhallintatehtäviin edistetään

Otettu huomioon toimenpiteiden pisteytyksessä

Lisäksi

- 01. Puolustuspolitiikka ja hallinto

Eritelty työtyytyväisyyskysely naisten ja miesten vastauksiin

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

- 01. Hallinto
- 10. Verotus ja tulli
- 20. Palvelut valtioyhteisölle
- 30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto
- 40. Valtion alue- ja paikallishallinto
- 50. Eläkkeet ja korvaukset
- 60. Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot
- 70. Valtionhallinnon kehittäminen
- 80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle
- 90. Kuntien tukeminen
- 91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen
- 92. EU ja kansainväliset järjestöt
- 99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot

Valtiovarainministeriö			
1) Yleiset:	<i>0-2 p</i>	2) Tavoitteet:	<i>0-4 p</i>
Yhteenveto:	1	Maininnat:	1
Henkilöstö:	1	Tavoitteet:	0
		Maininnat ja tavoitteet:	0
			Yht. 3

Yleisosa

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Valtiovarainministeriön pääluokan menoista noin 95 % on erilaisia säädös- tai sopimusperusteisia etuuksia, jäsenmaksuja ja tukia, joihin ei liity välittömiä sukupuolivaikutuksia. Valtiovarainministeriön hallinnonalalla otetaan huomioon sukupuolivaikutukset lainsäädännön valmistelussa, henkilöstö- ja työnantajapolitiikassa (**HLÖSTÖ**), hankkeissa, talousarvion valmistelussa ja virastojen tulosohtauksessa (**MAININTA**).

Yleiset:

- *Yhteenveto 1p*
- *Henkilöstö 1p*

Tavoitteet:

- *Maininta 1 p*

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

- 01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot
- 10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus
- 20. Ammatillinen koulutus
- 40. Korkeakouluopetus ja tutkimus
- 70. Opintotuki
- 80. Taide ja kulttuuri
- 90. Liikuntatoimi
- 91. Nuorisotyö

Opetus- ja kulttuuriministeriö			
1) Yleiset:	0-2 p	2) Tavoitteet:	0-4 p
Yhteenveto:	1	Maininnat:	0
Henkilöstö:	0	Tavoitteet:	0
		Maininnat ja tavoitteet:	3
			Yht. 6

Yleisosa

Talousarvioesitykseen liittyvät sukupuolivaikutukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan määrärahoista yli puolet on lakisääteisiä siirtomenoja, joiden vaikutukset sukupuolten asemaan riippuvat rahoituspäätöksistä.

Naisten ja miesten koulutustaso eroaa nuorissa ikäryhmissä varsin huomattavasti naisten eduksi. Perusopetuksen suorittamatta jättäminen, pelkän perusopetuksen varaan jääminen sekä ammatillisen tai korkeakoulutuksen keskeyttäminen on tyypillistä erityisesti poikaoppilaille ja miesopiskelijoille. Perusopetuksen laadun parantamisen, joustavan perusopetuksen käytäntöjen sekä ammatilliseen koulutukseen valmistavan koulutuksen arvioidaan pienentävän erityisesti ilman ammatillista koulutusta jäävien osuutta väestöstä ja siltä osin sukupuolten koulutustasoeroja.

Tyttöjen ja poikien opiskeluvalinnat pitävät yllä työelämän segregatiota. Jatketaan toimia, joilla vaikutetaan tyttöjen ja poikien opiskeluvalintoihin (**TOIMENPIDE**).

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan toiminnot suuntautuvat lähtökohtaisesti tasa-arvoisesti. Liikuntatoimen valtionavustuspäätöksen lähtökohtana on liikuntalain mukainen tasa-arvon edistäminen, ja tämä otetaan huomioon avustuskriteereissä (**MAININTA**). Tasa-arvo sisältyy myös nuorisolain arvoihin. Nuorisotyössä avustusta suunnataan tarvittaessa eriytetysti tyttöjä ja poikia koskeviin hankkeisiin. Kulttuuriala on sekä toimijoiden että palvelujen käytön ja harrastamisen osalta naisvaltaista, mutta miesten osuus kulttuuripalveluiden käyttäjinä on kasvanut. Toisaalta naisten toimeentulo taiteen aloilla on keskimäärin miehiä heikompaa, ja asia on tarkoitus huomioida luovan työn tekijöiden toimintaedellytyksiä parannettaessa (**TOIMENPIDE**).

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa tilastoinnin ja tutkimusten avulla hallinnonalsansa toimintojen sukupuolivaikutuksia.

Yleiset:

- Yhteenveto 1 p
- Henkilöstö 0 p

Tavoitteet:

- Kaksi mainintaa 1 p

Toimenpiteet:

- Kaksi toimenpidettä 1 p

10. Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus

- 51. (29.10.51 ja 52) Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)
- Momentille myönnetään 7 263 000 euroa.
- Määrärahaa saa käyttää:

1) 268 000 euroa eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisesti valtionavustuksiin

2) 6 019 000 euroa avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sami Duodji ry:lle, järjestöille sivistystyöhön, Karjalan Liitto ry:lle, Sofian kannatusyhdistys ry:lle sekä Kriittiselle korkeakoululle

Toimenpiteet:

➤ *Määräraha: 1 p*

80. Taide ja kulttuuri

Taiteen edistämistä varten viraston yhteydessä toimii vertaisarviointia tekeviä luottamuselimiä, joita ovat valtion taidetoimikunnat sekä niiden yhteydessä toimivat jaostot, alueelliset taidetoimikunnat sekä Kirjailijoiden ja kääntäjien kirjastoapurahalautakunta ja Kuvataiteen näyttöapurahalautakunta. Niiden tehtävänä on myöntää apurahoja, toimia oman toimialansa asiantuntijana ja osallistua viraston strategian laadintaan. **Apurahojen jaossa laadullisten kriteerien lisäksi kiinnitetään huomiota hakijakunnan sukupuoli-, ikä-, kieli- ja alueelliseen jakaumaan sekä erityisesti nuorten taiteilijoiden asemaan apurahan hakijoina ja saajina.**

Otettu huomioon pisteytyksessä (maininta)

91. Nuorisotyö

Nuorisotyön tukijärjestelmissä pyritään ensisijaisesti integroimaan sukupuolten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulma sekä kestävä kehitys.

Tavoite: 2 p

Lisäksi

Sukupuolittain eriteltyjä tilastoja (esim. liikuntapolitiikan tunnuslukuja)

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

- 01. Hallinto ja tutkimus
- 10. Maaseudun kehittäminen
- 20. Maa- ja elintarviketalous
- 40. Luonnonvaratalous
- 64. Metsähallitus
- 70. Maanmittaus ja tietovarannot

Maa- ja metsätalousministeriö			
1) Yleiset:	<i>0-2 p</i>	2) Tavoitteet:	<i>0-4 p</i>
Yhteenveto:	1	Maininnat:	1
Henkilöstö:	0	Tavoitteet:	0
		Maininnat ja tavoitteet:	0
			Yht.
			2

Yleisosa

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Maa- ja metsätalousministeriö jatkaa hallituksen sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista ja sisällyttämistä lainvalmisteluun, toiminnan ja talouden ohjaukseen sekä muihin tasa-arvon kannalta merkittäviin toimintoihin (**MAININTA**). Maa- ja metsätalousministeriön pääluokan menoista noin 90 % on siirtomenoja, joilla tuetaan eri politiikkasektoreiden vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Pääsääntöisesti tukien myöntämisperusteena ei ole niiden vaikutus sukupuolten väliseen tasa-arvoon.

Yleiset:

- *Yhteenveto 1 p*
- *Henkilöstö 0 p*

Tavoitteet:

- *Maininta 1 p*

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

- 01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot
- 10. Liikenneverkko
- 20. Liikenteen viranomaispalvelut
- 30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut
- 40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen
- 50. Sää-, meri- ja ilmastopalvelut

Liikenne- ja viestintäministeriö			
1) Yleiset:	0-2 p	2) Tavoitteet:	0-4 p
Yhteenveto:	1	Maininnat:	0
Henkilöstö:	1	Tavoitteet:	0
		Maininnat ja tavoitteet:	3
			Yht.
			5

Yleisosa

Yhteenvetotarkastelu sukupuolivaikutuksiltaan merkittävästä toiminnasta

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla otetaan huomioon sukupuolivaikutukset lainsäädännön valmistelussa ja tulosohjauksessa (**MAININTA**). Tavoitteena on tuottaa suoritteita ja julkisia palveluita, joiden käyttämisessä eri väestöryhmien kuten naisten, miesten, lasten, vanhusten ja vammaisten tarpeet otetaan huomioon (**TAVOITE**). Hallinnonalan henkilöstösuunnittelun tavoitteena on oikein mitoitettu ja osaava henkilöstö, joka työskentelee hyvässä työyhteisössä, ja jonka työilmapiiriä seurataan ja kehitetään hyväksytyjen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien mukaisesti (**HLÖSTÖ**). Määrärahat kohdennetaan tasa-arvoneutraalisti (**MAININTA**).

Yleiset:

- Yhteenveto 1p
- Henkilöstö 1 p

Tavoitteet:

- Kaksi mainintaa + yksi tavoite 3 p

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäättösperusteisena.

Selvitysosa: Naisille suunnattu innovaatiopalkinto on vuosina 2017—2019 myönnettävä 110 000 euron suuruinen tunnustus-palkinto. Palkinto on perustettu yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden 110-vuotisen historian kunniaksi.

Palkinto on tarkoitus myöntää naiselle tai naisista koostuvalle ryhmittymälle tieteellisesti merkittävästä innovaatiosta teknologian tai talouden alalla.

Toimenpiteet:

- *Määräraha: 1 p*

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

- 01. Hallinto
- 02. Valvonta
- 03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta
- 10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus ja erät palvelut
- 20. Työttömyysturva
- 30. Sairausvakuutus
- 40. Eläkkeet
- 50. Veteraanien tukeminen
- 60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto
- 70. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen
- 80. Maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomitustoiminta
- 90. Raha-automaattiväyrytykset

Sosiaali- ja terveysministeriö			
1) Yleiset:	0-2 p	2) Tavoitteet:	0-4 p
Yhteenveto:	0	Maininnat:	0
Henkilöstö:	0	Tavoitteet:	0
		Maininnat ja tavoitteet:	3
			Yht. 5

Yleisosa

(Strategiset tavoitteet hallituskaudelle)

Sosiaali- ja terveysministeriö koordinoi suunnitelmallisesti hallituksen tasa-arvopolitiikkaa, edistää sukupuolten tasa-arvoa ja sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista kaikessa valtioneuvoston valmistelussa ja päätöksenteossa (MAININTA). Valtavirtaistamista valtioneuvostossa vahvistetaan ministeriöittäin räätälöidyn tuen avulla (TOIMENPIDE). Sukupuolinäkökulma sisällytetään merkittäviin hankkeisiin kuten sote-uudistukseen (MAININTA). Kolmikantaisen samapalkkaisuusohjelman toteutus työmarkkinaosapuolten kanssa jatkuu (TOIMENPIDE).

Yleiset:

- Yhteenveto 0 p
- Henkilöstö 0 p

Tavoitteet:

- Kaksi mainintaa 1 p

Toimenpiteet:

- Kaksi toimenpidettä 1 p

01. Hallinto

01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 30 957 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Kansallisen veteraanipäivän pääjuhlan järjestämiseen
- 2) lääkinnällisen pelastustoimen ja poikkeusolojen valmiudesta sekä näihin liittyvien laitteiden ja kalusteiden hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen
- 4) tasa-arvon tietopalvelun ylläpitoon liittyviin kustannuksiin.

Toimenpiteet:

- Määräraha 1 p

Tuotokset ja laadunhallinta

— toteutetaan ja seurataan ministeriön vastuulla olevia hallitusohjelman kärkihankkeita ja muita hankkeita, kuten Kansallisten sähköisten tietojärjestelmien kehittämishanke (Kanta ja Kansa)

- valmistellaan ja toimeenpannaan sosiaali- ja terveystalvelu-uudistuksen järjestämistä, rahoitusta, kehittämistä ja valvontaa koskevaa uudistusta
- lisätään tutkimus- ja kehittämislaitosten yhteistyötä
- **jatketaan tasa-arvon valtavirtaistamista**
- vahvistetaan lainsäädännön vaikutusten arviointia.

Otettu huomioon pisteytyksessä (maininta)

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Toiminnallinen tuloksellisuus

Terveiden edistämisen osa-alueella kiinnitetään huomiota kansantautien vaaratekijöiden vähentämiseen, tapaturmien ehkäisemiseen ja terveyttä tukevien olosuhteiden luomiseen. Erityisesti tavoitteena on tupakoinnin, alkoholin käytön ja ylipainoisuuden hallinta (momentti 33.03.04 ja momentti 33.03.50).

Varmistaen työelämän hyvinvointia sekä fyysistä ja psyykkistä terveyttä, pyritään lisäämään työn mielekkyyttä. **Myös työelämän tasa-arvon varmistaminen ja työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen ovat ensiarvoisen tärkeitä kohteita** (momentti 33.03.50).

Tavoitteet:

➤ *Tavoite 1 p*

Voimavarojen supistuessa Terveiden ja hyvinvoinnin laitos tarkistaa toimintaansa siten, että hallitusohjelman toimeenpanoon ja asiantuntija- ja viranomaistehtävien hoitoon liittyvät riskit minimoidaan. Leikkaukset kohdistetaan strategian mukaisesti. Ydintoiminnot toimivat tehokkaasti, taloudellisesti ja asiakassuuntautuneesti ja niiden laatu ja kustannusvaikuttavuus paranee. Laitoksen tuottavuus kasvaa ja maksullisen toiminnan ylijäämä käytetään tuotekehitykseen ja investointeihin. Laitoksen tieto- ja tilastotuotanto sekä verkkopalvelut ja portaalit ovat yhdessä toimiva kokonaisuus ja palvelevat asiakkaiden tietotarpeita. Laitoksen organisaatio toimii kokonaisuutena ja organisaatorakenne tukee laitoksen strategian linjauksia. **Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen hallinto- ja toimintatavat edistävät sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistumista.** Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen rahoitusrakenne on tarkoituksenmukainen.

Tavoitteet:

➤ *Maininta 1 p*

35. Ympäristöministeriön hallinnonala

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

Ympäristöministeriö			
1) Yleiset:	<i>0-2 p</i>	2) Tavoitteet:	<i>0-4 p</i>
Yhteenveto:	0	Maininnat:	0
Henkilöstö:	1	Tavoitteet:	2
		Maininnat ja tavoitteet:	0
			Yht.
			3

Yleisosa

Selvitysosa

Ympäristöministeriön hallinnonalalla sukupuolten tasa-arvoa edistetään toimialalla säädös- ja informaatio-ohjauksen keinoin muun muassa rakennettua ympäristöä koskevassa ohjauksessa ja päätöksenteossa (**TAVOITE**). Talousarvion määrärahoilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Hallinnonalan omassa toiminnassa ja johtamisessa korostetaan toimintatapoja, jotka tukevat yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa (**HLÖSTÖ**).

Yleiset:

- Yhteenveto 0 p
- Henkilöstö 1 p

Tavoitteet:

- Tavoite 2 p